

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia Geographica 13(2019)

ISSN 2084-5456

DOI 10.24917/20845456.13.1

Kamila Ziółkowska-Weiss

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Polska

Ewelina Haras

Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska

Najczęściej wybierane kierunki turystyczne przez argentyńską Polonię na przykładzie mieszkańców Buenos Aires – badania pilotażowe

Streszczenie

Celem prezentowanego badania było określenie najczęściej wybieranych kierunków turystycznych przez argentyńską Polonię na przykładzie mieszkańców Buenos Aires. W tym celu przeprowadzone zostały w 2017 i 2018 roku pilotażowe badania ankietowe, dzięki którym uzyskana została informacja, gdzie Polonia podróżuje podczas krótkich wyjazdów weekendowych, jakie miejsca wybiera podczas wypoczynku w Argentynie oraz jakie miejsca wśród ankietowanych popularne są podczas wyjazdów zagranicznych. Jednym z pytań w kwestionariuszu ankietowym było pytanie dotyczące kwestii związanych z motywami podróżowania. Jak wykazały badania, głównym motywem podróżowania przez argentyńską Polonię do Polski jest motyw sentymentalny, w pozostałych przypadkach dominuje motyw wypoczynkowy i poznawczy. W artykule zaprezentowane zostały również najbardziej popularne zdaniem ankietowanych regiony turystyczne w Argentynie oraz ocena atrakcyjności turystycznej Argentyny w oczach Polaków. W opracowaniu znajdują się również opisy wskazanych przez respondentów miejsc najbardziej atrakcyjnych turystycznie w Buenos Aires, takich jak Recoleta, San Telmo, La Boca czy Monserrat.

The most frequently chosen tourist destinations by the Polish Argentines as exemplified by residents of Buenos Aires – pilot studies

Abstract

The objective of the study was to determine the most frequently chosen tourist destinations by the Polish Argentines as exemplified by residents of Buenos Aires. For this purpose, pilot studies were carried out in 2017 and 2018, thanks to which the information where Polish Argentines travel both during short weekend trips, which places they choose during the rest period in Argentina and which places are popular among the respondents during foreign trips was obtained. One of the questions asked in the questionnaire was a question concerning the issues related to travel themes. As the research has confirmed, the sentimental motif constitutes the main theme of traveling by the Polish Argentines, in other cases the relaxation and cognitive motives prevail. The article also presents the most popular tourist regions in Argentina according to the respondents and assessment of tourist attractiveness of Argentina

in the eyes of the Poles. The compilation also includes descriptions of the places which are considered to be the most attractive in Buenos Aires taking into account the tourist aspect, such as: Recoleta, San Telmo, La Boca and Monserrat.

Słowa kluczowe: destynacje turystyczne; Argentyna; Buenos Aires; Polonia; turystyka;

Key word: tourist destination; Argentina; Buenos Aires; Polish people; tourism;

Otrzymano: 15.01.2019

Received: 15.01.2019

Zaakceptowano: 29.04.2019

Accepted: 29.04.2019

Sugerowana cytacja / Suggested citation

Ziółkowska-Weiss, K., Haras, E., (2019). Najczęściej wybierane kierunki turystyczne przez argentyńską Polonię na przykładzie mieszkańców Buenos Aires- badania pilotażowe, *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia Geographica*, 13, 7–21, doi: 10.24917/20845456.13.1

Wprowadzenie

Buenos Aires jest głównym skupiskiem Polonii w Argentynie, jednocześnie jest to jeden z większych ośrodków polonijnych mieszczących się Ameryce Południowej (Malinowski, 2005). Jako miejsce przeprowadzania badań naukowych wybrano Buenos Aires, ze względu na duże skupisko polonijne w samej stolicy Argentyny. Jak udało się ustalić, dzięki rozmowie z panem Michałem Świetlikiem z Ambasady Polski w Buenos Aires, szacuje się, że w samej stolicy Argentyny mieszka od 15 do 20 tysięcy osób pochodzenia polskiego. Polonia w Buenos Aires jest aktywna kulturowo, a w samym mieście istnieje kilkadziesiąt różnych organizacji i stowarzyszeń polonijnych.

Związek Polaków w Argentynie został założony w 1927 r. i jak pisze M. Malinowski (2005), jego początki są powiązane z powstaniem w 1922 r. komitetu Budowy Domu Polskiego w Buenos Aires. Była to inicjatywa, która miała na celu zjednoczenie polskich emigrantów. W późniejszych latach do zadań Związku Polaków należały pomoc i opieka nad rodakami. Obecnie w skład Związku Polaków w Argentynie zaliczyć można 49 organizacji polonijnych (licząc z jego sekcjami). Jedną z najważniejszych jest Biblioteka Polska im. I. Domeyki, której działalność koncentruje się na udzielaniu informacji na temat Polski, organizowaniu odczytów, spotkań, wystaw i dyskusji. Biblioteka współpracuje także z organizacjami i instytucjami argentyńskimi, które są zainteresowane polską kulturą.

W Buenos Aires działa Związek Harcerstwa Polskiego Okręg Argentyna. Argentyna to jeden z siedmiu okręgów na świecie, w których działa Związek Harcerstwa Polskiego na Emigracji (Malinowski, 2005). Początki harcerstwa w Argentynie sięgają 1935 r. Zarząd Harcerstwa w Buenos Aires koordynuje działalność wszystkich polonijnych drużyn harcerskich w Argentynie (Malinowski, 2005). Polskie Stowarzyszenie Absolwentów w ramach swojej działalności organizuje wieczory polskiego filmu, odczyty naukowe, a także spotkania dyskusyjne mające na celu zgłębianie problemu przynależności narodowej członków Polonii argentyńskiej. PSA jest założycielem koła aktorskiego i literackiego, które pomagają w doskonaleniu języka

polskiego. Polskie Stowarzyszenie Absolwentów koordynuje program przyznawania stypendiów dla studentów. Najważniejszą częścią działalności PSA jest organizowanie odczytów naukowych, których tematyka dotyczy konkretnych zagadnień naukowych i popularno-naukowych (Malinowski, 2005).

Związek Polskich Kombatantów założony został w 1930 r. Po II wojnie światowej stał się on bardzo ważną organizacją, która skupiała przedstawicieli nowej emigracji. Często byli to ludzie wykształceni i chętni do uczestnictwa w ruchu polonijnym. Do głównych zadań Związku Polskich Kombatantów należy: organizacja, koordynacja oraz patronat i uczestnictwo we wszystkich obchodach polskich rocznic narodowych i żołnierskich.

Po II wojnie światowej w okolicach Buenos Aires istniało kilka ośrodków duszpasterskich, w których posługę sprawowali polscy księża. Jednak wszystkie nabożeństwa odbywały się w kaplicach argentyńskich, gdyż polskich nie było. W 1954 r. z inicjatywy o. Justyniana Maciaszka zakupiono działkę w Martin Coronado (nie daleko Buenos Aires) i rozpoczęto starania o powstanie nowego duszpasterskiego ośrodka polskiego z własną kaplicą, klasztorem, szkołą, biblioteką i salą parafialną (Malinowski, 2005). Po śmierci o. Maciaszka ośrodek zaczęto nazywać Maciaszkowem i tak jest po dzień dzisiejszy. W Polskim Ośrodku Katolickim odbywają się msze oraz polskie nabożeństwa niedzielne. Między innymi dzięki uprzejmości i za pośrednictwem polskich kapłanów pracujących w polskiej parafii autorki miały możliwość dotarcia do dużej grupy Polonii, która co niedzielę przybywa na msze święte, po których organizowane są spotkania towarzyskie, na których osoby polskiego pochodzenia z chęcią wypełniały kwestionariusze ankietowe przygotowane przez autorki. Polski Ośrodek Katolicki jest miejscem, gdzie działa wiele polonijnych organizacji katolickich: Polskie Towarzystwo Katolickie, Koło Różańcowe, Polska Szkoła Sobotnia, Rektorat Polskiej Misji Katolickiej, Koło Przyjaciół Harcerzy oraz Dom Spokojnej Starości (Wróbel, 1991). W Martin Coronado działa Polska Szkoła Sobotnia, która w dużej mierze jest zasługą pracujących tam polskich Ojców Bernardynów. W każdą sobotę odbywają się tam lekcje religii, języka polskiego, historii, śpiewu i tańca polskiego (Malinowski, 2005).

Bogactwo i różnorodność walorów przyrodniczych Ameryki Południowej, zwłaszcza terenów górskich, sprawiają że tereny te od wielu lat odgrywają istotną rolę w rozwoju turystyki na południowoamerykańskim kontynencie. Jednym z najbardziej atrakcyjnych turystycznie krajów Ameryki Południowej jest Argentyna (Groch, Mydel, 1999). W artykule przedstawione zostały badania pilotażowe dotyczące najczęściej wybieranych kierunków turystycznych przez argentyńską Polonię na przykładzie mieszkańców Buenos Aires.

Argentyna to bardzo zróżnicowany krajobrazowo, kulturowo i geograficznie kraj. Na wybrzeżu La Platy dużą popularnością cieszą się kąpieliska Mar de Plata i Miramar (Kurek, 2011). Jednym z najchętniej odwiedzanych miejsc jest stolica kraju – Buenos Aires, która posiada bardzo dobrze rozwiniętą bazę noclegową i gastronomiczną oraz przyciąga piękną architekturą i zabytkami. Przeprowadzone badania wykazały, że Buenos Aires jest, pomimo zamieszkania przez respondentów w tym mieście, atrakcyjnym miejscem do wypoczynku.

Przegląd literatury i obecny stan badań nad aktywnością i destynacjami turystycznymi argentyńskiej Polonii

Zanim podjęto badania na grupie docelowej jaką była argentyńska Polonia, zaznajomiono się z historią Polonii w Argentynie oraz dokonano analizy publikacji naukowych zarówno na temat dziejów Polaków w Argentynie, jak i samego zagadnienia, jakim jest destynacja turystyczna.

Cennym źródłem wiedzy na temat Polonii argentyńskiej były dla autorek pracy książki napisane przez duchownego, ojca Herkulana Antoniego Wróbla z Martin Coronado: *Historia duszpasterstwa polskiego w Argentynie w latach 1897–1997* (2002), *Pod Krzyżem Południa* (1991) oraz *Wkład Kościoła Polskiego w Ewangelizację Argentyny* (2004). W wymienionej wyżej pozycji o. H.A. Wróbel opisuje historię duszpasterstwa polskiego na ziemiach argentyńskich oraz historię osadnictwa polskiego w Argentynie. Były to bardzo ważne źródła wiedzy na temat Polonii argentyńskiej. Przystudiowano także literaturę dotyczącą emigracji polskiej do Argentyny. Wśród takiej znalazły się: *Polacy w Argentynie* (1978), książka autorstwa Eugeniusza Curusia, w której autor opisuje poszczególne etapy emigracji polskiej do Argentyny. Emigrację wojskowo-polityczną w XIX wieku, początki osadnictwa rolniczego, emigrację w okresie międzywojennymi oraz w czasie II wojny światowej, a także emigracja polska do Argentyny w pierwszych latach powojennych. Dzięki książce *Ruch polonijny w Argentynie i Brazylii w latach 1989–2000* (2005) dowiedziano się o organizacjach polonijnych działających w Argentynie. Mariusz Malinowski opisuje we wspomnianej pozycji pierwsze organizacje polskie powstałe w Argentynie, aż po te działające obecnie. Bardzo pomocnym źródłem w przygotowaniu się do badań była książka Mirosława Olszyckiego, *Ziemia czerwonych drzew – Polacy z Ameryki Południowej* (2014), która zawiera zbiór informacji na temat osadnictwa polskiego w Argentynie z wyszczególnieniem osadnictwa w Misiones. Olszycki opisuje także Polaków i polskie organizacje działające w Buenos Aires. Autor porusza także tematykę roli Kościoła katolickiego w życiu Polonii argentyńskiej. Ważną pozycją jest również książka Stanisława Pyzika, *Polacy w Argentynie i w innych krajach Ameryki Południowej* (2004). W szczególny sposób przeanalizowane zostały z niej dwa rozdziały: *Polacy w Ameryce Południowej* oraz *Polacy w Argentynie*. W wymienionych wyżej rozdziałach autor zwrócił uwagę na rys historyczny emigracji polskiej do Ameryki Południowej i do Argentyny. Autor w szczególny sposób skupił uwagę na przybliżeniu takich postaci jak Józef Białostocki, Gustaw Jasiński oraz innych Polaków, którzy wiele wnieśli w życie środowiska polonijnego w Argentynie. *Polonia argentyńska w Piśmiennictwie polskim* pod redakcją Barbary Romanowskiej-Kindziuk (2004) to zbiór opracowań o historii emigracji polskiej w Argentynie. Dowiedzieć się z niej można wiele o charakterystyce emigracji zarobkowej oraz późniejszej emigracji po II wojnie światowej. Publikacja ta przybliży także życie codzienne, jakie prowadzili pierwsi osadnicy w Argentynie. W trakcie analizy publikacji naukowych, autorki nigdzie nie natknęły się na badania dotyczące aktywności i destynacji turystycznych argentyńskiej Polonii. Zagadnienie to jest o tyle ciekawe, że informacje dotyczące preferencji turystycznych Polonii z Buenos Aires mogą być przydatne chociażby dla działających w mieście biur podróży, które po przeanalizowaniu opracowania mogą wzbogacić swoje turystyczne oferty, kierunki wyjazdów i urozmaicić swoje programy, z których będzie mogła korzystać również Polonia z Buenos Aires.

Do jednego z najważniejszych problemów w badaniach migracji turystycznych należy obecnie zagadnienie destynacji turystycznych oraz ich uwarunkowań. Niektórzy badacze, np. Parzych (2008), traktują pojęcie destynacji turystycznej jako synonim przestrzeni turystycznej, a ta z kolei opisywana jest m.in. przez Włodarczyka (2009) jako „przestrzeń turystyczna definiowana jako część przestrzeni geograficznej, obejmująca miejscowości, regiony o określonych walorach turystycznych środowiska geograficznego i walorach recepcyjnych, będących miejscem realizacji wyjazdów turystycznych”. W niniejszym artykule destynacja turystyczna jest rozumiana jako jednostka geograficzna (miasto, region, kraj, wyspa, stan), fragment przestrzeni turystycznej wybrany przez turystę jako miejsce docelowe podróży.

Przebieg badań oraz zastosowana metodologia badawcza

Głównym celem badań było określenie destynacji turystycznych argentyńskiej Polonii na przykładzie mieszkańców Buenos Aires. W ramach pracy przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród społeczności polskiej zamieszkującej Buenos Aires, dzięki czemu uzyskano informacje na temat kierunków podróży wybieranych przez społeczność polską w Argentynie, a także o tym jakie są najbardziej popularne regiony turystyczne w Argentynie oraz jakie są główne motywy podróżowania. Prezentowane w artykule dane oparte są na badaniach kameralnych i terenowych, które były prowadzone w latach 2017–2018. Były to badania pilotażowe, których głównym celem było zweryfikowanie czy przygotowany kwestionariusz ankietowy jest w całości zrozumiały dla ankietowanych, i jakie inne, sugerowane przez respondentów pytania mogłyby się znaleźć w kwestionariuszu, a które w pierwszym, próbnym badaniu pominięto. Badanie pilotażowe pozwoliło zweryfikować wstępną wiedzę o badanym środowisku oraz sformułować zestaw pytań, na które to badanie miało odpowiedzieć. Planowana jest kontynuacja badań na większej populacji polskiej zbiorowości w Argentynie. Dzięki wstępnym badaniom rozbudowany został kwestionariusz ankietowy o pytania, które sugerowali respondenci, i które zostaną wykorzystane oraz zadane podczas badań właściwych. Główną metodą badań były przeprowadzone w tradycyjny sposób kwestionariusze ankietowe oraz ankiety internetowe tzw. CASI.

Kwestionariusz ankietowy jest metodą pozwalającą na zdobycie niezbędnej wiedzy poprzez pytanie wybranych osób za pośrednictwem drukowanej listy pytań. Kwestionariusz ankietowy stosuje się w celu uzyskania od badanych osób odpowiedzi na pytania (Ziółkowska-Weiss, 2017). Sporządzony kwestionariusz ankietowy zawierał pytania dotyczące: motywów podróżowania, częstotliwości wyjazdów, sposobu organizacji wyjazdów, destynacji turystycznych oraz oceny atrakcyjności turystycznej Argentyny. W niniejszym opracowaniu analizie poddana została tylko kwestia związana z wyborem kierunków turystycznych oraz motywów podejmowanych podróży. Kwestionariusz został sporządzony w dwóch wersjach językowych: polskiej oraz hiszpańskiej w celu ułatwienia wypełnienia kwestionariusza, zwłaszcza młodszej części społeczności polskiej, która słabiej posługuje się językiem polskim. Badania ankietowe prowadzone były w obrębie Buenos Aires.

Istnieją różne formy badania pilotażowego. Badanie takie może być prowadzone na małych i dużych próbach. Wielkość próby powinna być taka, aby zapewnić

istotność statystyczną wyników. Jednak, zazwyczaj badania pilotażowe są przeprowadzone na małych próbkach. Praktyka pokazuje, że liczba respondentów najczęściej nie przekracza więcej niż 50–100 osób (Nowak, 2007). I w tym przypadku grupę badawczą stanowiło łącznie 50 osób. Autorki przyjęła, że przebadają około 0,03% populacji Polonii Argentyńskiej zamieszkującej Buenos Aires z liczby 15 000, co daje 50 osób. Już w badaniach pilotażowych dokonany został podział ze względu na wiek respondentów w celu poznania preferencji turystycznych w poszczególnych grupach wiekowych. W przypadku danych prezentowanych w tym artykule, wyniki odpowiedzi zostały zebrane łącznie we wszystkich grupach wiekowych. Dane uzyskane z analizy przeprowadzonych badań zostały policzone, zestawione i przedstawione na wykresach.

Poza przeprowadzonymi kilkoma wywiadami z przedstawicielami polskiej społeczności w Buenos Aires, były to głównie badania ilościowe. Badania ilościowe wywodzą się z badań przyrodniczych. Jako jeden z podstawowych elementów paradygmatu pozytywistycznego, przez długi czas postrzegane były jako jedyny, a potem dominujący sposób pozyskiwania wiedzy naukowej także w naukach społecznych (Alejziak, 2008). Metody ilościowe powszechnie kojarzy się z takimi badaniami, w których do charakteryzowania właściwości jednostek obserwacji i/lub do przedstawiania wyników badań używane są liczby (choć w istocie wykorzystywane w nich są także inne, „nie liczbowe” obiekty formalne – np. grafy czy relacje). Badania ilościowe utożsamia się z metodami statystycznymi, co jest o tyle uzasadnione, że wśród metod ilościowych zajmują one pozycję dominującą. Istotą badań ilościowych jest wyjaśnianie poprzez dokonywanie pomiaru badanych zjawisk. Wyniki takich badań poddawane są analizom matematyczno-statystycznym, które umożliwiają ustalenie przyczyn ich występowania oraz związków i zależności jakie między nimi zachodzą, co z kolei służy do ustalania zasad i prawidłowości, a czasem także praw odnoszących się badanej rzeczywistości (Alejziak, 2005). W badaniach ilościowych czynnością podstawową jest pomiar, bez którego utraciłby on swój ilościowy charakter. Pomiar ten najczęściej dotyczy częstotliwości występowania badanych zjawisk lub też stopnia nasilenia badanej cechy. W badaniu ilościowym zasadniczą czynnością jest pomiar, polegający na przypisaniu obserwowanym przedmiotom badań (obiektom, zjawiskom, procesom itd.) modelu liczbowego, a o tym jakie wnioski będzie można wyciągnąć na podstawie uzyskanych danych, decyduje poziom pomiaru (Jasiński, Kowalski 2007, s. 100).

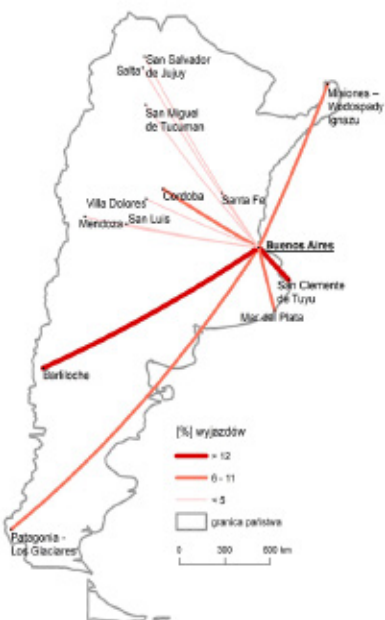
Buenos Aires jest głównym skupiskiem Polonii w Argentynie, jednocześnie jest to jeden z większych ośrodków polonijnych, mieszczących się Ameryce Południowej (Malinowski, 2005). Autorki artykułu wybrały Buenos Aires jako miejsce przeprowadzania badań naukowych, właśnie ze względu na duże skupisko polonijne w stolicy Argentyny.

Wybierane destynacje turystyczne argentyńskiej Polonii na przykładzie mieszkańców Buenos Aires

Do jednych z najważniejszych problemów w badaniach migracji turystycznych należy obecnie zagadnienie destynacji turystycznych. Problematyka destynacji i ich uwarunkowań jest współcześnie jednym z częściej opisywanych zagadnień w literaturze

anglojęzycznej. Zagadnienie to było podejmowane w wielu pracach (Pearce 1995, French i inni 1995, Boniface, Cooper 1994, Um, Crompton 1990, Travis 1989, Burkart, Medlik 1981).

W Polsce częściej używa się innych terminów dla określenia kierunków ruchu turystycznego. Wymienić tutaj można takie terminy, jak „przestrzeń turystyczna”, „zasięg przestrzenny wyjazdów”, „kierunki podróży”, „obszar recepcji turystycznej” (Deleka, 2013). Najczęściej to „przestrzeń turystyczna” jest przedmiotem różnych opracowań z geografii turystyki o charakterze problemowym, regionalnym i metodologicznym, przygotowanych m.in. przez Warszzyńską, Jackowskiego (1978), Bartkowskiego (1986), Ostrowskiego (1988), Matczaka (1992), Stachowskiego (1993), Liszewskiego (1995, 2002 i 2009), Włodarczyka (2009). W niniejszym opracowaniu przyjęto termin destynacja turystyczna jako jednostka geograficzna (miasto, region, kraj), fragment przestrzeni turystycznej, wybrany przez turystę jako miejsce docelowe podróży (Ziółkowska-Weiss, 2018). Przeprowadzając badania, chciano sprawdzić jaka jest specyfika respondentów w podróżowaniu po Argentynie, jakie regiony turystyczne w kraju wybierane są przez nich najczęściej oraz jakie kierunki turystyczne dominują wśród zagranicznych wyjazdów. Do każdego pytania dotyczącego wyboru destynacji turystycznej zadane zostało dodatkowe pytanie związane z motywem podróżowania. Na podstawie odpowiedzi na to pytanie, autorki mogły stwierdzić, że wyjazdy do Polski mają charakter sentymentalny, wyjazdy zagraniczne dla argentyńskiej Polonii mają głównie motyw poznawczy i wypoczynkowy, a w przypadku podróży po kraju głównym motywem podróży jest chęć wypoczynku. Ryc. 1. przedstawia najczęściej wybierane destynacje turystyczne przez Polonię mieszkającą w Buenos Aires.

Ryc. 1. Najczęściej wybierane destynacje turystyczne przez Polonię mieszkającą w Buenos Aires

Źródło: opracowanie K. Ziółkowska-Weiss na podstawie przeprowadzonych badań

Przebadani członkowie Polonia są aktywni turystycznie i dużo podróżują. Miejsca w Argentynie, które cieszą się dużą popularnością wśród respondentów to przede wszystkim San Clemente de Tuyu – jest to kurort wypoczynkowy nad Oceanem Atlantyckim, który zwłaszcza w okresie wakacji przyciąga rzeszę turystów. Rio Negro – jest to argentyńska prowincja leżąca w północnej części Patagonii. W zachodniej części Rio Negro znajduje się miasteczko Bariloche, które jest doskonałym miejscem na odpoczynek. Miejsce to kryje w sobie lasy, jeziora, piękne krajobrazy, a także pozostałości różnych kultur. Bariloche to doskonałe miejsce do jazdy na nartach, uprawiania sportów wodnych oraz alpinistyki. W swoich odpowiedziach respondenci często wskazywali argentyńską Cordobę. Jest to drugie co do wielkości miasto Argentyny. W mieście tym znajduje się najstarszy Uniwersytet w całej Ameryce Południowej. Cordoba, leżąca u podnóża Gór Sierra de Cordoba, przyciąga do siebie turystów przede wszystkim dzięki swojemu położeniu i pięknym krajobrazom. W odpowiedziach respondentów jako miejsca spędzania urlopu pojawiały się prowincja Misiones i Patagonia. Są to miejsca, które cieszą się dużą popularnością nie tylko wśród Polonii argentyńskiej, ale także wśród Argentyńczyków oraz turystów zagranicznych. Prowincja Misiones posiada cenny skarb, jakim są Wodospady Iguazu, które znajdują się w Parku Narodowym o tej samej nazwie. Park Iguazu został wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Park może się poszczycić bogatą florą i fauną (Ryc. 2). Dużą ozdobą i atrakcją parku są coati, ssaki z rodziny szopowatych, zwierzęta te można często spotkać w Parku Iguazu (Bernhardson, 2001).

Ryc. 2. Park Narodowy Iguazu

Źródło: Ewelina Haras

Patagonia także zachwyca swoim pięknem. Na terenie Parku Narodowego Los Glaciares znajdują się trzy duże lodowce: Perito Moreno, Upsala (Ryc. 3) oraz Viedma. Park również znajduje się na liście światowego dziedzictwa UNESCO (Bernhardson, 2001). Park Los Glaciares to raj dla alpinistów, miłośników trekkingów oraz turystów górskich.

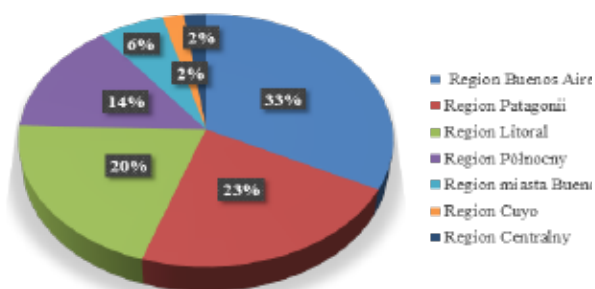

Ryc. 3. Park Narodowy Los Glaciares, Patagonia

Źródło: Ewelina Haras

Kolejnym miejscem odpoczynku wskazywanym przez Polonię argentyńską jest Mar del Plata – miasto położone nad Oceanem Atlantyckim. Jest ono jednym z głównych portów rybackich i jednym z największych kurortów morskich w Argentynie. Mendoza – to kolejne miasto często odwiedzane przez Polonię argentyńską. Leży u podnóża Andów i jest stolicą prowincji Mendoza. Pozostałe miejsca w Argentynie, odwiedzane przez Polonię z Buenos Aires to Jujuy – prowincja w północno-zachodniej Argentynie, słynąca z wydobycia między innymi ropy naftowej, oraz kolejno – San Miguel de Tucuman, Salta, Villa Dolores, San Luis oraz Santa Fe.

Przygotowując kwestionariusz ankietowy autorki zadały respondentom pytanie *Jaki region w Argentynie odwiedza Pan/ Pani najczęściej?*. Odpowiedzi na to pytanie przedstawiały się następująco: 32% ankietowanych odpowiedziało, że najczęściej odwiedza Region Buenos Aires – jest to największy i najliczniejszy pod względem liczby ludności region Argentyny, drugim w kolejności najczęściej odwiedzanym regionem jest Region Patagonii (22% ankietowanych). Region ten słynie przede wszystkim z Parku Los Glaciares. Innym regionem odwiedzanym przez argentyńską Polonię jest Region Litoral (20% ankietowanych), na terenie którego znajdują się Wodospady Iguazu. Czwartym w kolejności najczęściej odwiedzanym regionem wskazanym przez ankietowanych jest Region Północny (14% ankietowanych). Najważniejsze miasta w tym regionie to Jujuy, Tucuman i Salta. Następnym w kolejności regionem wskazanym w odpowiedziach przez ankietowanych jest miasto Buenos Aires stolica Argentyny. Atrakcje turystyczne, znajdujące się w Buenos Aires, a które zdaniem respondentów są godne do zobaczenia i odwiedzenia wskazało w kwestionariuszach ankietowych aż 6% z przebadanych osób. Region Cuyo (2% ankietowanych) znajduje się w zachodniej części Argentynie. Region ten charakteryzuje suchy klimat oraz ciepły klimat. Na kolejnym miejscu we wskazanych odpowiedziach znalazł się Region Centralny. Takiej odpowiedzi udzieliło 2% ankietowanych.

Ryc. 4. Najczęściej odwiedzane regiony Argentyny przez argentyńską Polonię (%)

Źródło: Opracowanie autorek na podstawie przeprowadzonych własnych badań.

Wśród zagranicznych kierunków wybieranych przez Polonię argentyńską zdecydowanie dominuje Brazylia. Polonia argentyńska latem odpoczywa na brazylijskiej plaży Arpoador, Ipanema oraz Cobacabana w Rio de Janeiro (Ryc. 5.).

Ryc. 5. Plaża Cobacabana w Rio de Janeiro

Źródło: Kamila Ziółkowska-Weiss

Jeśli chodzi o azjatyckie kierunki turystyczne, najbardziej popularnymi krajami odwiedzanymi przez ankietowanych są Wietnam, Malezja, Kambodża, Laos oraz Singapur. Wśród odpowiedzi znalazły się także takie kraje, jak: Kanada, USA czy Urugwaj.

Wśród europejskich destynacji najczęściej respondentów jako docelowy kraj wymieniło Polskę. Podróż do tego kraju zdaniem ankietowanych podyktowana jest przede wszystkim motywem sentymalnym, chęcią odwiedzin swojej rodziny oraz lepszego poznania kraju swoich przodków. Najczęściej odwiedzanymi miastami w Polsce przez Polonię z Buenos Aires są Kraków i Warszawa.

Wśród odpowiedzi dotyczących wyboru kierunku turystycznego do Europy pojawiły się również Włochy, Hiszpania, Słowacja, Chorwacja, Austria oraz Niemcy.

Ocena atrakcyjności turystycznej Argentyny i Buenos Aires w oczach Polonii

Argentyna jest krajem atrakcyjnym pod względem położenia geograficznego oraz walorów przyrodniczych. Argentyna leży w południowej części Ameryki Południowej, swoim zasięgiem obejmuje Atlantyk na wschodzie oraz Andy na zachodzie. W północnej części kraju można podziwiać Wodospady Iguazu, na południu znajduje się Patagonia. W północno-wschodnia część kraju jest Nizina La Platy, która obejmuje swoim zasięgiem trzy rzeki Paragwaj, Urugwaj i Parana (Bernhardson, 2001).

Na zadane respondentom pytanie: *Czy Twoim zdaniem Argentyna jest krajem atrakcyjnym turystycznie?* – 100% ankietowanych odpowiedziało twierdząco. Ankietowani zapytani jakie argentyńskie miasto jest ich zdaniem najbardziej atrakcyjne pod względem turystycznym, 66% respondentów wskazało Buenos Aires. Miasto to cieszy się dużą popularnością wśród turystów odwiedzających Argentynę, znajduje się w nim wiele ciekawych i wartych zobaczenia miejsc.

Inne zdaniem ankietowanych atrakcyjne miasta w Argentynie to: Cordoba (6% ankietowanych), Rosario (7% ankietowanych), La Matanza (4% ankietowanych), La Plata (4% ankietowanych), inne (18% ankietowanych). Jednym z wymienionych miejscowości jako inne, znalazła się Mendoza. Jest to miasto w zachodniej Argentynie, w którym znajduje się wielki park San Martin oraz liczne winnice. Inne wymienione przez respondentów miasto leżące w północno-zachodniej Argentynie to Salta. Znajduje się tam Bazylika Katedralna, a samo miasto jest doskonałą bazą wypadową do Quebrada de Humahuaca lub na pustynię solną – Salinas Grandes.

Ankietowani zostali poproszeni o wymienienie ich zdaniem najbardziej atrakcyjnych miejsc w Buenos Aires. Na to pytanie odpowiedzi przedstawiały się następująco: 24% respondentów udzieliło odpowiedzi, że w Buenos Aires warto odwiedzić Teatro Colon. Jest to opera wybudowana w 1908 roku. Recoleta (20% ankietowanych) – jedna z najbogatszych dzielnic w mieście, to w niej znajduje się zabytkowy cmentarz, na którym została pochowana m. in. Ewa Peron. Wśród odpowiedzi respondentów pojawiła się dzielnica Buenos Aires, San Telmo (20% ankietowanych). Słynie ona z budowli w stylu secesyjnym oraz targu staroci, który odbywa się w każdą niedzielę na Plaza Dorrego (Binkowska, Kaszowski, 2007). San Telmo kiedyś była to jedna z najbardziej podupadłych części miasta. W latach 60. dzielnica zaczęła przyciągać artystów i intelektualistów. Obecnie San Telmo to jedna z najbardziej turystycznych dzielnic Buenos Aires, często można spotkać tam pary tańczące tango na ulicy. La Boca (16% ankietowanych) to portowa, bardzo kolorowa dzielnica Buenos Aires. Charakterystyczne kolorowe domy, które nadają klimat tej dzielnicy, powstały głównie dzięki włoskim osadnikom, którzy malowali domy przywiezionymi przez siebie, kolorowymi farbami. Kiedyś zamieszkiwana była przez włoskich osadników. La Boca słynie ze stadionu „La Bombonera” oraz drużyny piłkarskiej Boca Juniors (Binkowska, Kaszowski, 2007). W odpowiedziach pojawiła się też popularna w Buenos Aires ulica handlowa Avenida Floryda (10% ankietowanych), Plaza de Mayo (8%) jest to główny plac w dzielnicy Monserrat w Buenos Aires. Na tym placu miała miejsce rewolucja w maju 1810 roku. W odpowiedziach inne (2% ankietowanych)

pojawiła się jeszcze Delta rzeki Parany w El Tigre. Spływy po Paranie odbywają się za pomocą łodzi motorowych, podczas podróży można obejrzeć bogate wille mieszkańców Argentyny, a także podziwiać przyrodę i słuchać śpiewu ptaków. Do najbardziej znanych i zdaniem ankietowanych najważniejszych atrakcji w Buenos Aires należy najszersza ulica na świecie Avenida 9 Julio i Pałac Prezydencki *Casa Rosada*. Z jego balkonów przemawiali najwięksi przywódcy argentyńscy. Obecnie mieści się tam muzeum, w którym zobaczyć można między innymi przedmioty związane z życiem argentyńskich bohaterów narodowych (Ryc. 6).

Ryc. 6. Pałac prezydencki – Casa Rosada, Buenos Aires

Źródło: Ewelina Haras

Zdaniem badanych miejscem wartym odwiedzenia w Buenos Aires jest także Catedral Metropolitana – obecna siedziba biskupa Buenos Aires. To ważne miejsce dla Argentyńczyków, ponieważ wiara i religia są dla większości z nich na pierwszym miejscu.

Podsumowanie

Początek emigracji polskiej do Argentyny przypada na XIX wiek. Trudna sytuacja polityczna w Polsce, spowodowana utratą niepodległości oraz kryzys gospodarczy, stały się przyczyną emigracji Polaków na obczyznę, także do Argentyny (Curuś, 1978). Władze krajów Ameryki Południowej bardzo chętnie przyjmowały emigrantów,

gdyż dążyły do rozwoju gospodarczego, a w tym celu potrzebne były ręce do pracy i uprawiania ziemi (Paradowska, 1984). Buenos Aires jest głównym skupiskiem Polonii w Argentynie, jednocześnie jest to jeden z większych ośrodków polonijnych, mieszczących się Ameryce Południowej (Malinowski, 2005). Jak podaje Ambasada Polski w Buenos Aires, szacuje się, że w samej stolicy Argentyny mieszka około 18–20 tysięcy osób pochodzenia polskiego.

Badania wykazały, że najbardziej popularnym i najczęściej odwiedzanym turystycznie regionem przez polską społeczność w Buenos Aires jest sam Region Buenos Aires, który głównie wybierany jest podczas krótkich, weekendowych wyjazdów. Kolejnym popularnym regionem jest Patagonia, kolejno Litoral, Region Północny, Region miasta Buenos Aires oraz Region Cuyo. Wśród najbardziej popularnych miejscowości wybieranych na podróże turystyczne przez argentyńskich respondentów wymienione zostały następujące miejscowości i parki narciarskie: San Clemente de Tuuyu, Rio Negro, Barliloche, Cordoba, Misiones – Wodospady Ignazu, Patagonia, Narodowego Los Glaciares, Mar del Plata, Mendoza, Jujuy San Miguel de Tucuman, Salta, Villa Dolores, San Luis, Santa Fe.

Dzięki badaniom (pomimo tego, że były to badania pilotażowe przeprowadzone na małej grupie osób, głównie w celu weryfikacji kwestionariusza ankietowego przed badaniami właściwymi), Autorki uzupełniły informacje o społeczności polskiej zamieszkującej Buenos Aires zarówno na polu kulturowym, społecznym, a przede wszystkim turystycznym. Przeprowadzone badania potwierdziły, iż społeczność polska w Argentynie pamięta o Polsce, odwiedza ojczysty kraj, posługuje się językiem polskim oraz dba o polskie tradycje, a przy tym jest aktywna turystycznie.

Literatura / References

- Alejziak, W. (2005). Aktualny stan i perspektywy rozwoju badań naukowych nad turystyką. W: R. Winiarski, W. Alejziak (red.), *Turystyka w badaniach naukowych*. Kraków: AWF, Rzeszów: WSIZ, 275–299.
- Alejziak, W. (2008). Metodologia badań w turystyce. W: R. Winiarski (red.), *Turystyka w naukach humanistycznych*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 140–164.
- Bartkowski, T. (1986). O zakresach niektórych podstawowych pojęć nauki o turystyce turyzmie, *Acta Universitatis Lodziensis, Turyzm*, nr 2.
- Bernhardson, W. (2001). *Przewodnik po Argentynie*. National Geographic.
- Binkowski, M., Kaszowski, M. (2007). *Podróże marzeń – Argentyna*. Warszawa: Mediaprofit Sp. z o.o.
- Boniface, B.G., Cooper, Ch. (1994). *Worldwide destinations. The Geography of Travel & Tourism*, Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Burkart, A.J., Medlik, S. (1981). *Tourism: past, present and future*. London: Heinemann.
- Curuś, E. (1978). *Polacy w Argentynie*. Lublin: Polonijne Centrum Kulturalno-Oświatowe Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, 44.
- Delekta, A. (2013). *Determinanty aktywności i destynacji turystycznych studentów dużego i małego ośrodka akademickiego*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.
- French, C.N., Craig-Smith, S.J., Collier, A. (1995). *Principles of Tourism*. Melbourne: Longman.

- Jasiński, M., Kowalski, M. (2007). Fałszywa sprzeczność: metodologia jakościowa czy ilościowa?. W: A. Haber (red.), *Ewaluacja expost. Teoria i praktyka badawcza*. Warszawa: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 97–114.
- Groch, J., Mydel, R. (1999). *Przeglądowy Atlas Świata – Ameryka Południowa*. Kraków: Oficyna Wydawnicza, s. 372.
- Kurek, W., (red.), (2011). *Turystyka*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 540.
- Liszewski, S. (1995). Przestrzeń turystyczna. *Turyzm*, nr 5, z. 2.
- Liszewski, S. (2002). Turystyka jako zjawisko społeczno-gospodarcze. W: G. Gołębki (red.), *Kompendium wiedzy o turystyce*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Liszewski, S. (2009). Przestrzeń turystyczna Polski. Koncepcja regionalizacji turystycznej. W: T. Jażewicz (red.), *Współczesne problemy przemian strukturalnych przestrzeni geograficznej*. Słupsk: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku.
- Malinowski, M., (2005). *Ruch polonijny w Argentynie i Brazylii w latach 1989–2000*. Warszawa: Centrum Studiów Latinoamerykańskich, Uniwersytet Warszawski.
- Matczak, A. (1992). Model badań ruchu turystycznego. Studium metodologiczne, *Acta Universitatis Lodzianensis – Folia Geographica*, nr 8.
- Nowak, S. (2007). *Metodologia badań społecznych*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 59–61.
- Olszycki, M. (2014). *Ziemia czerwonych drzew – Polacy z Ameryki Południowej*. Warszawa: Biblioteka Iberyjska, 383.
- Ostrowski, S. (1988). Rozumienie turystyki. *Problemy Turystyki*, nr 3.
- Paradowska, M. (1984). *Podróżnicy i Emigranci – szkice z dziejów polskiego wychodźstwa w Ameryce Południowej*. Warszawa: Wydawnictwo Interpress, 218.
- Parzych K. (2008). Zróżnicowanie przestrzenne zagranicznych destynacji turystycznych młodzieży na przykładzie wyjazdów turystycznych młodzieży licealnej Słupska i Częstochowy. *Turystyka i Hotelarstwo*, 14, 53–67.
- Pearce, D.G. (1995). *Tourism Today: A Geographical Analysis*. Harlow: Longman Scientific & Technical.
- Pyzik, S.P. (2004). *Polacy w Argentynie i w innych krajach Ameryki Południowej*. Warszawa: Fundacja Semper Polonia, 280.
- Romanowska-Kindziuk, B. (red), (2004). *Polonia argentyńska w piśmiennictwie polskim Antologia*. Buenos Aires – Warszawa: Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, 508.
- Stachowski, T. (1993). O pojmowaniu przestrzeni w geografii turystyki. *Acta Universitatis Nicolai Copernici*.
- Travis, A.S. (1989). *Tourism destination area development. Tourism Marketing and Management Handbook*. New York: Prentice Hall.
- Um, S., Crompton, J.L. (1990). Attitude determinants in tourism destination choice. *Annals of Tourism Research*, 17(3), 432–448.
- Warszyńska, J., Jackowski, A. (1978). *Podstawy geografii turystyki*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Włodarczyk, B. (2009). *Przestrzeń turystyczna. Istota, koncepcje, determinanty rozwoju*. Łódź: Wydawnictwo UŁ.
- Wróbel, A.H. (2002). *Historia duszpasterstwa polskiego w Argentynie w latach 1897–1997*. Buenos Aires: CESLA
- Wróbel, A.H. (1991). *Pod Krzyżem Południem*, Buenos Aires. Polska Misja Katolicka w Martin Coronado.

- Wróbel, A.H. (2004). *Wkład Kościoła Polskiego w Ewangelizację Argentyny*. Buenos Aires: Polska Misja Katolicka w Martin Coronado.
- Ziółkowska-Weiss, K. (2017). Czynniki ekonomiczne warunkujące aktywność i destynacje turystyczne chicagowskiej Polonii. *Prace Komisji Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego*, 31 (3), 32-49.
- Ziółkowska-Weiss, K. (2018). *Aktywność i destynacje turystyczne Polonii mieszkającej w Wielkiej Metropolii Chicagowskiej*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Prace Monograficzne 836

Notka biograficzna o autorze: Kamila Ziółkowska-Weiss, dr, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Instytut Geografii, Zakład Turystyki i Badań Regionalnych. Studiowała prawo oraz kulturoznawstwo z historią sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jest również absolwentka geografii na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie. Ukończyła podyplomowe studia na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie na kierunku zarządzanie turystyką międzynarodową. W 2015 roku z wyróżnieniem obroniła pracę doktorską, tym samym uzyskując tytuł doktora nauk o Ziemi. Od 2012 roku pracuje w Zakładzie Turystyki i Badań Regionalnych Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, prowadząc między innymi zajęcia z „Turystyki w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej”. Czynny pilot wycieczek. Autorka kilkudziesięciu publikacji naukowych. Główne zainteresowania naukowe to Polonia w Ameryce Północnej i Południowej, turystyka kulturowa oraz mniejszości narodowe w Polsce.

Biographical note of author: Kamila Ziółkowska-Weiss, Phd, Graduate of Culture studies at the Jagiellonian University and of Geography on the Pedagogical University in Krakow. She has graduated from postgraduate studies in international tourism management at the Cracow University of Economics. Since 2012 she has been a research worker, acting as an assistant in the department of Tourism and Regional Studies on the Pedagogical University in Kraków. An active tourist guide. The author of several academic publications. Her main academic interests are in cultural tourism, ethnic groups in Małopolska and Polish minority in USA.

adres/address:

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
Instytut Geografii
Zakład Turystyki i Badań Regionalnych
ul. Podchorążych 2, 30-084 Kraków, Polska
e-mail: kamilazw@up.krakow.pl

Notka biograficzna o autorze: Ewelina Haras, absolwentka Instytutu Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie na kierunku turystyka i rekreacja, a obecnie studentka Instytutu Amerykanistyki i Studiów Polonijnych UJ, kierunek amerykanistyka, specjalność latynoamerykanistyka.

e-mail: ewelinaharas@wp.pl